

Göteborgs
Stad

Vad tycker deltagarna om samhällsorienteringen?

Sammanställning av intern uppföljning av samhällsorienteringen i
Göteborgs Stad för vårterminen 2015

"Jag uppfattar att kursens innehåll är av den omfattning att om någon inte deltar på kursens 60 timmar troligen missar sådan information som tar 5-10 år att skaffa sig på egen hand, kanske ännu längre tid. Folk som bott i Sverige i cirka 10 år kan ännu inte så mycket som kursen lär ut."

Deltagare i klass på dari

Beskrivning av sammanställningen

Detta är en sammanställning av vad de personer som deltagit i kurs i samhällsorientering på Integrationscentrum Göteborg, tycker om kursens innehåll och upplägg.

Det är den femte rapporten i ordningen som presenterar sammanställd information för en termins kurser i samhällsorientering. Rapporten beskriver vårterminen 2015 utifrån den pappersenkät som alla deltagare svarar på i slutet av sin kurs, gruppintervjuer med några deltagare samt deltagarstatistik från samhällsorienteringens databas.

Syftet med sammanställningen är att tillgängliggöra den information som samlas in genom enkäter och gruppintervjuer med deltagare. Rapporten ger möjlighet för samarbetsaktörer och andra aktörer som möter målgruppen att få inblick i vad deltagarna tycker om kursen i samhällsorientering. Rapporten utgör också en del av underlaget för verksamhetens förbättringsarbete, för att säkra att kursen i samhällsorientering svarar upp mot deltagarnas behov.

Rapportens upplägg följer i stort samma upplägg som pappersenkäten som kretsar kring två huvuddelar – kursens upplägg och form respektive kursens innehåll. Inledningsvis redogörs för vad deltagarna anser om formen för kursen utifrån pedagogik, material och upplägg, för att sedan beskriva deltagarnas svar gällande innehåll i kursen – vilka ämnen under kursens gång tycker deltagarna varit mest givande.

Underlag för rapporten

Enkät svar

Enkäten innehåller frågor om innehållet i kursen samt formen för kursen och har översatts till sex språk: somaliska, arabiska, persiska, thailändska, tigrinja och engelska. Deltagarna svarar på enkäten under sista lektionen på kursen och denna sammanställs sedan av kanslipersonal på samhällsorienteringen.

398 personer från totalt 43 klasser har svarat på enkäten under vårterminen 2015. Språkfördelning av de klasser som svarat på enkäten är följande: arabiska 27 klasser, persiska 5 klasser, somaliska 4 klasser, tigrinja 2 klasser, engelska 2 klasser samt vardera en klass på dari, ryska och spanska.

Fokusgrupper

Under våren har tre gruppintervjuer genomförts, med deltagare från tre olika klasser i avslutande skede på arabiska med 7 deltagare, dari med 7 deltagare och tigrinja med 4 deltagare.

Gruppintervjuerna genomfördes med tolk som översatte deltagarnas resonemang och med svensktalande personal från samhällsorienteringen som förde anteckningar och ledde samtalet.

Under gruppintervjuerna användes samma intervjuguide med samma frågor som utgångspunkt för samtalet. Intervjuerna var semistrukturerade och möjlighet till följdfrågor och viss utsvävning i resonemangen gavs. Detta innebär att diskussionerna under gruppintervjuerna har varierat utifrån hur deltagarna har styrt samtalet. Några av frågorna som däremot ställdes vid varje intervjutillfälle

och diskuterades var bland annat vad deltagarna tycker var bäst med kursen, hur de skulle beskriva den för någon som inte gått kursen, vad de haft störst nytta av och vad de har saknat i kursen eller skulle velat ha mer kunskap om.

Statistik från databasen SODA

Databas för samhällsorientering, SODA, är ett administrativt verktyg som används av enheten för kursplanering, registrering av deltagare, schemaläggning, med mera. Databasen är också ett bra verktyg för att få statistik som beskriver olika delar av verksamheten. Bland annat hämtas statistik över deltagare med möjlighet att fördela på kommun, kön, språk och målgrupp för samhällsorientering.

Värt att nämna är att anmälningsstatistiken från våren 2015 inte matchar de deltagare som svarat på pappersenkäten och deltagit i gruppintervjuer. Dessa deltagare motsvarar istället närvarostatistiken, som utgår från antal avslutade klasser under våren 2015 och utgör alltså samma klasser som kan ha svarat på pappersenkäten i slutet av sin kurs eller deltagit i en gruppintervju.

Deltagarstatistik våren 2015

Anmälningstatistik

- Under 2015 från jan-jun har totalt 844 personer anmälts till samhällsorienteringen. Av dessa har 27 personer inaktiverats under perioden, av olika skäl.¹ Det är något fler deltagare som har anmälts jämfört med hösten 2014 (då anmäldes 812 personer), men något färre än våren 2014 (då 985 personer anmäldes).
- Könsfördelningen för våren 2015 är 60 procent män och 40 procent kvinnor vilket är oförändrat jämfört med tidigare period.
- 84 procent av deltagarna är boende i Göteborg och 16 procent av deltagarna är boende i andra kommuner inom Göteborgsregionen. Fördelningen av registrerade deltagare fördelat på vilken kommun deltagaren är folkbokförd i vid registreringstillfället är följande:

Göteborg - 84% (684 av 817)
Mölndal - 4% (33 av 817)
Alingsås - 3% (22 av 817)
Partille - 2% (19 av 817)
Stenungsund - 2% (14 av 817)
Lerum - 1% (12 av 817)
Kungälv - 1% (11 av 817)
Lilla Edet - 1% (7 av 817)
Härryda - 1% (6 av 817)
Ale - 1% (5 av 817)
Tjörn - 0% (3 av 817)

- Av de 817 personer som varit aktiva under vårterminen har 82 procent registrerats som inom etablering och 18 procent som frivilligt anmälda deltagare. Fördelningen är ungefär densamma som för höstterminen 2014. Av de anmälda deltagarna är fördelningen på språk i fallande ordning följande:

¹ Framför allt handlar det om personer som av något skäl (t ex flytt, sjukdom, arbete) har avbrutit sin etableringsplan. Det kan också handla om personer som anmält sig själva till enheten men som sedan inte kommit till sin klass i samhällsorientering.

Arabiska - 54% (440 av 817)	Spanska - 0% (2 av 817)
Tigrinja - 12% (101 av 817)	Kantonesiska - 0% (1 av 817)
Somaliska - 10% (85 av 817)	Vietnamesiska - 0% (1 av 817)
Persiska - 10% (82 av 817)	Azerbajdzjanska - 0% (1 av 817)
Dari - 3% (21 av 817)	Franska - 0% (1 av 817)
Engelska - 3% (21 av 817)	Tigre - 0% (1 av 817)
Lätt svenska - 2% (19 av 817)	Tjetjenska - 0% (1 av 817)
Ryska - 2% (13 av 817)	Kurdiska - 0% (1 av 817)
Albanska - 1% (8 av 817)	Sorani - 0% (1 av 817)
Kinesiska - 1% (6 av 817)	Pashto - 0% (1 av 817)
Turkiska - 0% (3 av 817)	Kurdiska kurmanji - 0% (1 av 817)
Amarinja - 0% (3 av 817)	Oromo - 0% (1 av 817)
Badinani - 0% (2 av 817)	

- Mer än hälften av alla deltagare som anmälts under vårterminen talar arabiska, antalet är nästan precis samma som under höstterminen. Den största förändringen i fördelningen av språk är att fler har anmält sig på tigrinja, jämfört med 48 personer under höstterminen har 101 personer anmälts under vårterminen 2015. Tigrinja är nu det andra största språket på enheten efter arabiska.
- Under våren 2015 har 44 klasser startats (med totalt 1008 deltagare registrerade).
- Under våren 2015 har 108 personer inte anmälts direkt till en klass som är planerad utan har registrerats som intresseanmälda för klass på olika språk. Det kan bero på att det inte funnits någon klass på rätt språk eller rätt tid för deltagaren. Det kan också vara felanmälningar av handläggare som är ovana att registrera och av misstag gjort en intresseanmälan istället för att registrera på en befintlig klass.
- Under vårterminen har totalt 144 personer anmält sig frivilligt till samhällsorienteringen. Många är registrerade som tillhörande utökad målgrupp och som har rätt till kurs i samhällsorientering i samma grad som personer inom etablering. Övrigt anmälda är personer som inte tillhör ordinarie målgrupp t ex för att de varit i Sverige längre än 3 år eller kommer från ett land som är inom EU/EES, eller personer som är under 18 eller över 18 men fortfarande går på gymnasiet, eller personer som är föräldralediga och deltagit i kurs med särskilt upplägg för föräldralediga. Fördelningen mellan de olika målgrupperna är enligt statistiken följande:

Inom etableringen - 82% (673 av 817)
Annan - 9% (76 av 817)
Utökad målgrupp - 8% (68 av 817)
- I genomsnitt har deltagare som registrerats under våren 2015 fått vänta 12,3 dagar från registrering till kursstart. Väntetiden har mer än halverats jämfört med tidigare period då den

genomsnittliga väntetiden för alla registrerade deltagare under ett och ett halvt år varit runt 30 dagar.

- 108 personer har under våren 2015 blivit intresseanmälda, istället för att registreras direkt på klass. Av dessa har 68 procent blivit kallade till en klass (73 av 108). Genomsnittliga väntetiden för intresseanmälda deltagare är för våren 2015 60 dagar. För höstterminen 2014 var motsvarande siffra 80 dagar.

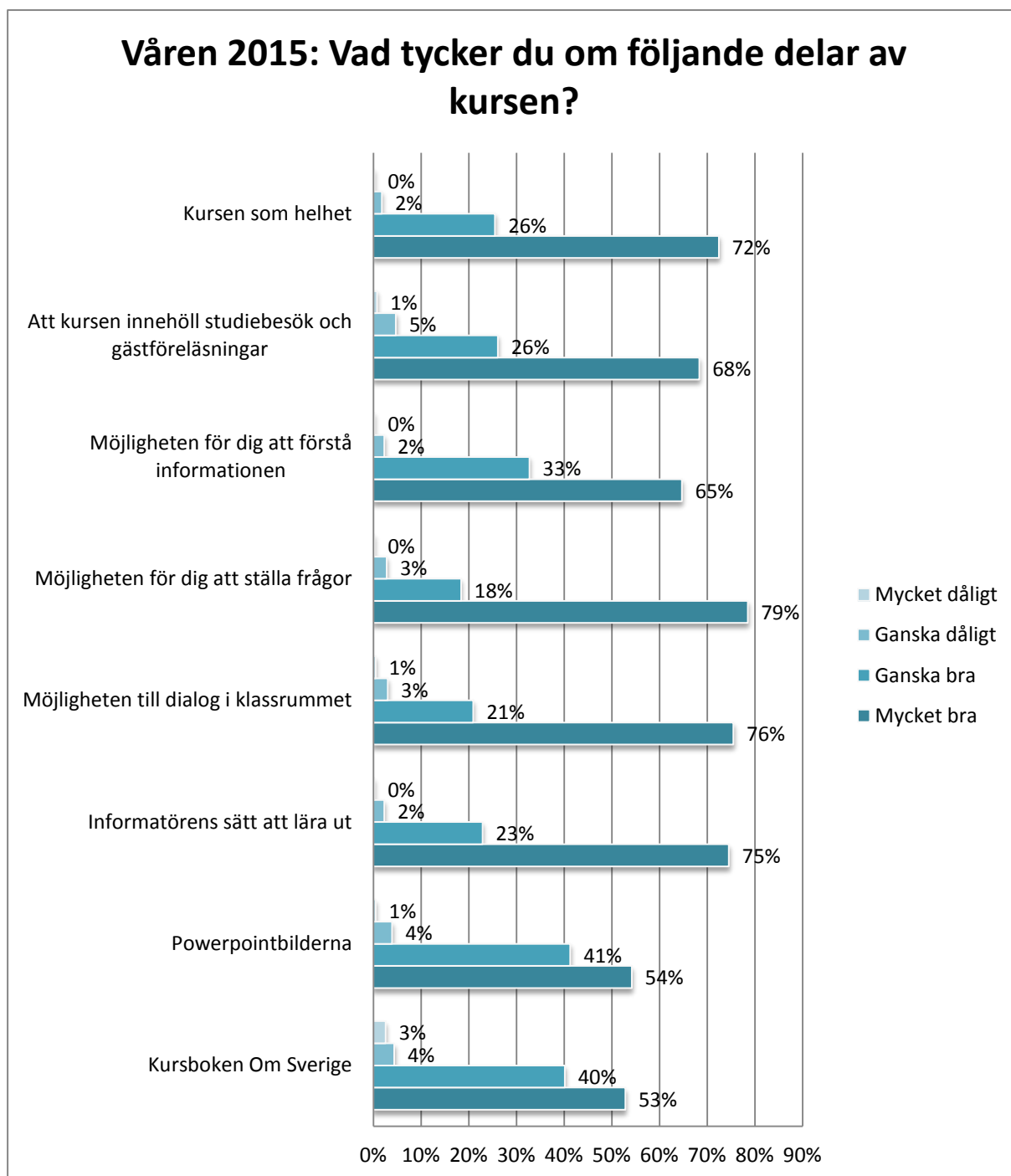
Närvarostatistik

- Under våren 2015 har 53 klasser avslutats (med totalt 977 personer). I dessa 52 klasser har 68 procent deltagit på kursen i sin helhet (de har deltagit på minst 80 procent av lektionerna).²
- Närvaro för enbart deltagare inom etablering är något högre - 72 procent har vid tiden för sin sista lektion avslutat kursen till minst 80 procent eller har inplanerade kompletteringslektioner för att göra det.
- Många deltagare avslutar fortfarande inte kursen och orsaken är i dagsläget inte klar för verksamheten. Under vårterminen har nya rutiner kring frånvaro införts i samarbete med Arbetsförmedlingen. Förhoppningen är att närvarotalen kommer att öka under 2015-2016 då deltagare som inte är aktuella för att gå kurs i samhällsorientering i högre grad än idag avanmäls av Arbetsförmedlingen.
- Språkfördelningen för de avslutade grupperna är följande: arabiska 29 klasser, persiska 6 klasser, somaliska 5 klasser, 2 klasser på engelska, dari och tigrinja samt en klass på albanska, franska, kinesiska, SKB och turkiska.

² Deltagarna har då deltagit på mellan 80-100 procent av kursen. Deltagare som registrerats på en klass men aldrig kommit till klass (ca 120 deltagare) har räknats bort, och deltagare som vid sin sista lektion fortfarande har inplanerade kompletteringslektioner att göra för att avsluta sin kurs har räknats in.

Kursens form: Vad tycker deltagarna om upplägget på kursen i samhällsorientering?

I enkäten ställs frågan om vad deltagarna tycker om kursens upplägg. Deltagarna får svara på frågan om vad de tycker om formen för kursen utifrån följande delar av undervisningen: kursboken Om Sverige, PowerPoint-bilderna, informatörens sätt att lära ut, möjligheten till dialog i klassrummet, möjligheten att ställa frågor, möjligheten att förstå informationen, studiebesök och gästföreläsningar samt kursen som helhet. Deltagarnas samlade svar presenteras i följande diagram:

Relativt sett så är deltagarna nöjda med kursen utifrån ovan svar; mellan 95-100 procent anger att de är ganska eller mycket nöjda med respektive del av kursen. Samtidigt syns jämfört med förra terminens enkätsvar en 5-11 procents skillnad för deltagarnas omdömen för samtliga delar av kursen, alltså en generell nedgång. Det är viktigt att gå vidare och ta reda på mer om varför det skiljer sig.

Ett första steg var att se om några språkgrupper har större betydelse för resultatet. Genom att bryta ner resultatet utifrån de tre största språkgrupperna visar det sig att omdömena skiljer sig tydligt åt mellan olika språk, där arabisktalande grupperna anger lägre omdömen än genomsnittet och persisk- och somalisktalande ger högre omdömen än genomsnittet. En genomgång av övriga grupper visar också att svaren inte avviker nämnvärt från tidigare år. Eftersom de arabisktalande grupperna utgör 74 procent av de som svarat på enkäten så får svaren stort genomslag på resultatet.

Det går att se att flera av delarna fått mindre positivt betyg av deltagarna i den senaste mätningen, med störst försämring för frågan om *Kursboken Om Sverige* och med mest anmärkningsvärt en försämring av omdömet för *Kursen som helhet*. Samtidigt som tre delar: *Att kursen innehöll studiebesök och gästföreläsningar*, *Möjligheten till dialog i klassrummet*, samt *Möjligheten för dig att förstå informationen*, fått snäppet bättre betyg än i mätningen tidigare.

Första delen som frågas om handlar om kursen som helhet. 98 procent av deltagarna tycker att kursen som helhet är ganska eller mycket bra. 72 procent av deltagarna har angett att de tycker att kursen som helhet är mycket bra. Det är en nedgång jämfört med höstterminens resultat då 82 procent gav samma svar. Jämfört med motsvarande period för 2014 var resultatet 77 procent så det förekommer viss variation i deltagarnas svar om kursen som helhet från termin till termin, men det är en relativt stor skillnad på 72 procent och 82 procent.

De delar som fått sämre betyg jämfört med föregående termin är samhällsinformatörernas sätt att lära ut och kursboken *Om Sverige*. 86 procent svarade under höstterminen att de tyckte att samhällsinformatörernas sätt att lära ut var Mycket bra, jämfört med senaste mätningen då "endast" 75 procent har svarat att de tycker att samhällsinformatörernas sätt att lära ut är Mycket bra. Motsvarande siffra för boken *Om Sverige* där 53 procent av deltagarna svarar att den ger Mycket bra kunskap, jämfört med 68 procent förra terminen. Det är svårt att säga vad detta beror på, men när det gäller boken så handlar många av kommentarerna om att man vill ha boken på sitt eget språk för att kunna få ut mer av den och av undervisningen. När det gäller samhällsinformatörernas sätt att lära ut så framgår det av vissa kommentarer att det finns missnöje med undervisningssättet och några deltagare har åsikter om sin samhällsinformatörs undervisningssätt. Samtidigt finns det ingenting entydigt vare sig utifrån kommentarer eller av omdömen kopplat till samhällsinformatörernas insatser. Av kommentarer och svaren från deltagarna att döma så verkar mycket handla om personliga åsikter snarare än att många deltagare säger något likriktat om samma samhällsinformatörer.

Många av kommentarerna handlar om tacksamhet till samhällsinformatörerna och uttrycker nöjdhet med deras undervisningssätt. Något färre personer än föregående terminer anger högsta betyg för möjligheten att ställa frågor och att delta i diskussioner på lektionerna, men fortfarande är det en stor andel av deltagarna som anser att undervisningsformen är mycket bra; 79 procent av deltagarna

anser att möjligheten att ställa frågor är mycket bra och 75 procent anser att möjligheten till dialog i klassrummet är mycket bra. Detta framkommer också i kommentarer och i gruppintervjuer.

Kursboken är väldigt bra. Läraren är duktig på att ge exempel från sitt eget liv ihop med kursmaterialet. I vår grupp uppstod många intressanta diskussioner. Deltagare på tigrinja

Jag deltog i hela kursen och lärarna var bra. De förklarade allt på vårt modersmål. Vi fick möjlighet att diskutera och utbyta idéer och frågor. Deltagare på persiska

Jag är analfabet (...) och när man pratar dari är det till stor fördel för mig. Utifrån kursens innehåll har vi lärt oss mycket om frågor om barn, liv och död och kyrkogården." Gruppintervju på dari

Handledaren var duktig på att lära ut. Detta då han känner till både eritreansk och svensk kultur. Detta underlättade lärandet. Men istället för bara muntligt önskas mer skriftlig info. Deltagare på tigrinja

Dialogen i klassrummet var jättebra och hjälpte mig förstå och integreras i det svenska samhället. Det var stor skillnad mellan engelska och arabiska klasser - jag fick mer information från engelskakursen. Deltagare på engelska

Kusen har varit lärorik och kunskapslyftande. Skulle vilja ha fler lektioner än de 4 gångerna i månaden. Deltagare på tigrinja

Jag uppskattade chansen att komplettera mina missade kurstillfällen i en annan klass - så jag får ett diplom! Lektionerna var roliga och intressanta. Läraren gav oss extra länkar, webbplatser, läsning och filmer. Fokus på dialog var bra. Jag lärde mig mycket om Sverige och som frivillig elev ska jag absolut använda kunskap om Sverige i mitt liv. Deltagare på engelska

Vi har skrattat mycket på kursen och haft väldigt roligt. Vi har sagt att vi ska hålla ihop och träffas även när kursen är slut. Vi ska träffas imorgon lördag. Gruppintervju på tigrinja

Kursen var bra – dialogen var öppen och följde inte bara kursplanen. Läraren visade oss många intressanta länkar och filmer. Deltagare på engelska

Även om vi inte kom överens så diskuterade vi fritt och enades i det. Det spelar ingen roll vad vi har för bakgrund eller religion. Gruppintervju på tigrinja

Samhällsorienteringskursen är det bästa som hänt mig sen jag kom till Sverige. Bra att arbeta för bättre integration i samhället. Tack för välkommandet. Deltagare på somaliska

Dialogformen har varit väldigt bra och läraren har förmedlat kunskapen väldigt bra. Det har varit bra att diskutera fritt även om vi tycker olika i vissa ämnen. Den möjligheten har vi inte i hemlandet. Vi har varit en så bra grupp att vi längtat till nästa lektion. Gruppintervju på tigrinja

Många av kommentarerna handlar om att deltagarna önskar att kursen kunde ha getts tidigare och att det är ett problem att det tar lång tid innan man får starta kursen. Liknande kommentarer känns igen från tidigare termin men det är långt fler deltagare än tidigare som nu har påtalat att det skulle vara önskvärt att starta kursen tidigare. En gissning är att det handlar om att väntetiderna för uppehållstillstånd, tid till olika myndigheter, att komma igång med SFI-undervisning är längre än tidigare.

Kursen var mycket bra - nu vet jag mycket om Sverige och hur samhället fungerar här. Jag kan lösa mina problem - förstår vad och hur jag måste göra. Men det skulle vara jättebra om man kunde börja kursen när man först kommer till Sverige - så man vet från början. Jag kom hit i februari 2014 och det är nu (mars 2015) som jag slutade kursen vilket är sent om man vill veta all information. Mitt förslag är att prata med Migrationsverket så vi kan börja kursen tidigare. Deltagare på persiska.

Jag önskar att börja med kursen direkt när man kommer till Sverige. Deltagare på arabiska

Kursen är bra men det skulle vara bra med mer information och ett mer intensivt tempo i kursen. Deltagare på arabiska

Denna kunskap bör vi få till oss direkt när vi anländer till Sverige. Det jag har lärt mig har varit bra. Kursen ger en bra inblick i svenska samhället. Deltagare på tigrinja

Kursen var bra, jag tror också man borde ge möjlighet till personer som väntar på uppehållstillstånd att gå kursen så att det är möjligt att göra något vettigt av dödtiden i väntan på personnummer. Deltagare på arabiska

Bättre nytta hade man om SO hade erbjudits direkt efter ankomst till Sverige, innan man ens påbörjat skolan. Riktigt bra. Deltagare på dari

Kursen bör inte krocka med SFI. Man kan börja med SO först sen man kan ta SFI. Deltagare på arabiska

Att kursen innehåller studiebesök och gästföreläsningar anser 68 procent av deltagarna är mycket bra medan 78 procent av deltagarna gav samma svar förra terminen, det är alltså en betydande skillnad jämfört med föregående termin. Utifrån gruppintervjuer, både denna termin och tidigare, så är det som framför allt nämns kring studiebesök mycket positivt, att man snarare önskar fler studiebesök och att de var bland det bästa med kursen. I enkätsvaren och kommentarerna går också att utläsa att deltagarna inte alltid är nöjda med fördelningen av studiebesöken. Det skrivs inte sällan som kommentar i anslutning till ett mindre positivt enkätsvar kring studiebesök att man inte fick det som man hade önskat och att man borde få välja studiebesök i större utsträckning.

Det är korrekt att man i fördelningen av studiebesök och gästföreläsningar på enheten inte får de studiebesök som man som individ önskat, utan istället så sker fördelningen efter klassens samlade önskemål och utifrån vilka studiebesök som finns tillgängliga. Eftersom det är fler klasser som vill ha ett studiebesök som enheten fått ett begränsat antal tider med så blir det omöjligt att svara upp mot efterfrågan om flera klasser röstar fram samma studiebesök eller gästföreläsning som mest önskat. I fördelningen tas däremot hänsyn till prioriteringen av olika aktörer, så att alla klasser får minst två av de studiebesök eller gästföreläsningar som röstats fram som de fyra mest önskade av gruppen.

Många av kommentarerna handlar om att det efterfrågas fler studiebesök till arbetsgivare som kan ge mer information om hur man kommer närmare arbetsmarknaden. Deltagare på arabiska

Studiebesöken var inte riktigt bra eftersom ni inte följde våra önskemål. En föreläsning från socialtjänsten var inte bra så föreläsaren berättade om sitt eget liv, det ledde ingenstans. Jag ville besöka SVT eller Volvo. Deltagare på arabiska

Kursen är bra men vi behöver fler studiebesök, gärna till Stockholm och andra delar av landet för att få en bättre inblick i samhället, om ni har råd med att satsa på utflykter. Det skulle vara ett bra sätt att få veta mer om kultur och kutym i Sverige. Deltagare på arabiska

Studiebesöken är viktiga och det är bra att utöka det till 6 eller 8 studiebesök. Deltagare på somaliska

Bättre studiebesök och mer info om boende och jobb. Deltagare på persiska

Fler studiebesök för att hjälpa oss att hitta jobb. Deltagare på persiska

Kursen är bra och önskas flera studiebesök. Deltagare på arabiska

Jag ville gärna ha fler studiebesök till olika kommuner. Deltagare på engelska

Många deltagare efterfrågar också mer aktiviteter än bara det som ingår under studiebesöksperioden. En sak som återkommer är önskemålet om att träffa svenskar som en del av samhällsorienteringen.

Jag önskar mer hjälp till nyanlända personer med jobb och boende för att kunna integrera sig och påverka i samhället. Jag vill göra utflykter som inte kostar mycket med familjen. Deltagare på arabiska

Studiebesök till svenska familjer, mycket mer info om svensk industri. Mer info om svensk historia och nycklar för att komma in till svenskarnas hjärna. Deltagare på somaliska

Förslag på studiebesök till svenska familjer. Deltagare på arabiska

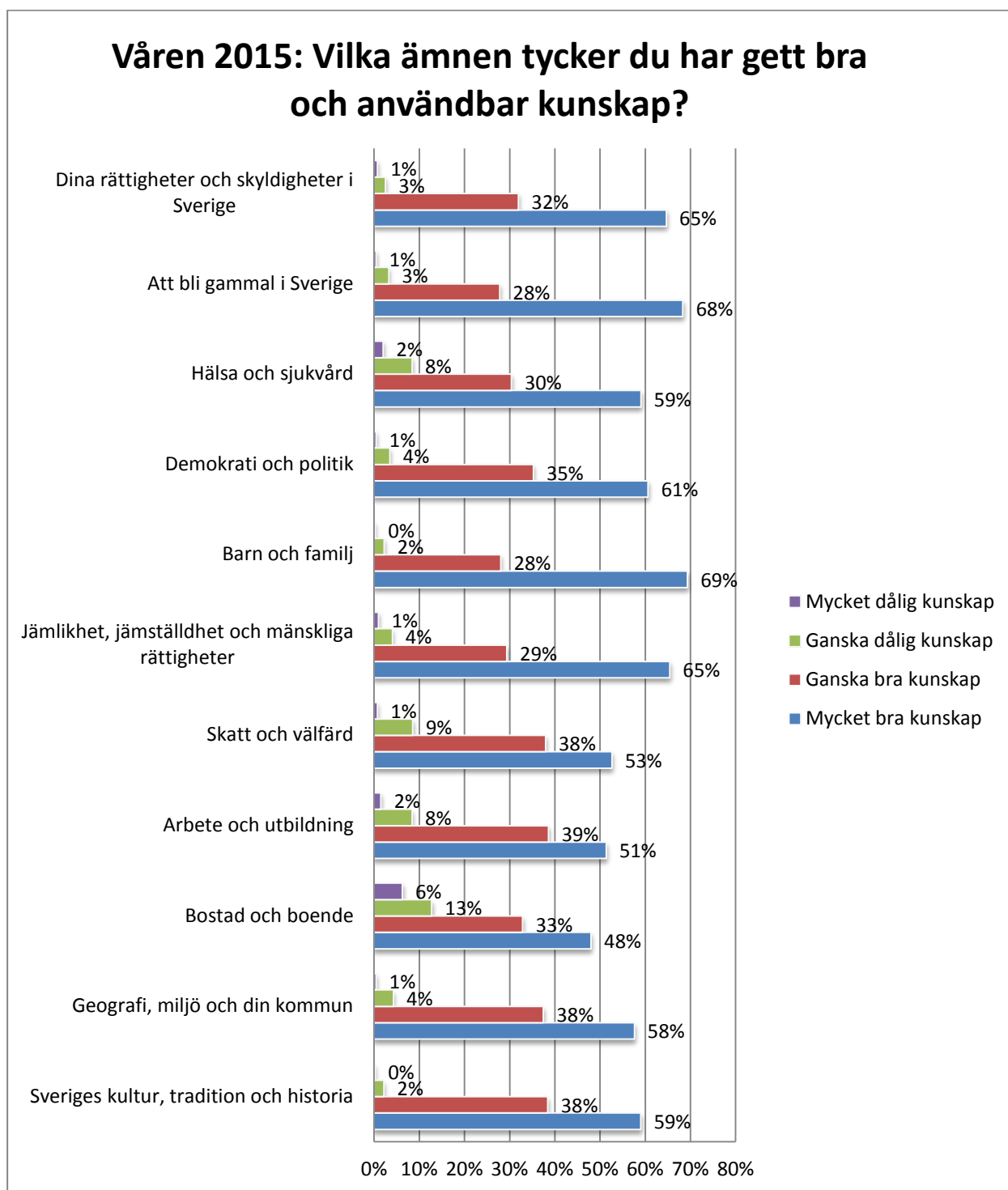
Andra förändringar för kursens upplägg som föreslagits är till exempel önskemål att intensifiera kursen genom fler lektioner i veckan, förkorta lektionstiden till 2 timmar istället för 3, förlänga kursen så att den blir längre. Det går dock inte att se något mönster i dessa förslag där någon eller några av förslagen är mer förekommande. Några deltagare har också gett förslag till förändringar för uppföljningen av kursens innehåll, som följer här:

Det är svårt att utvärdera de första lektionerna – jag har glömt mina intryck. Kanske vi skulle ha utvärderat på slutet av varje lektion. Deltagare på engelska.

Jag vill föreslå att man avslutar kursen med test så att eleverna anstränger sig mer. Deltagare på somaliska.

Kursens innehåll: Vilka ämnen tycker deltagarna ger bra och användbar kunskap?

I enkäten ställs inledningsvis frågan *Vilka ämnen i kursen tycker du har gett bra och användbar kunskap?* följt av en uppräknig av olika ämnen som behandlas under kursen i samhällsorientering. Deltagarnas samlade svar presenteras i följande diagram:

På samma sätt som för formen för kursen så är resultatet i sammanställningen över enkätsvaren för våren 2015 är en försämring jämfört med sammanställningen från tidigare terminer. Sammanfattningsvis är det ämne som deltagarna i sammanställningen ger lägst betyg *Bostad och boende*, tätt följt av *Arbete och utbildning*. De ämnen som deltagarna ger högst betyg i sammanställningen är *Barn och familj*, tätt följt av *Att bli gammal i Sverige*.

Sett till de ämnen som deltagarna har svarat gett *Mycket bra kunskap* har näst intill alla ämnen förutom *Bostad och boende* och *Geografi, miljö och din kommun* (som båda har fått en procent mer än i förra mätningen) minskat. Ämnena *Dina rättigheter och skyldigheter*, *Att bli gammal i Sverige*, *Hälsa och sjukvård*, *Demokrati och politik*, *Barn och familj*, samt *Sverige kultur, tradition och historia* har minskat med mellan 3-6 procent. De ämnen som haft störst nedgång jämfört med tidigare mätningar är *Arbete och utbildning*, *Jämlikhet, jämställdhet och mänskliga rättigheter*, samt *Skatt och välfärd* som alla fick 10-12 procent lägre andel som svarat *Mycket bra* jämfört med tidigare sammanställning.

När det gäller frågorna om kursens form så gick nedgången att härleda till att andelen av arabiska som språk ökat, som även tidigare terminer angett relativt lägre betyg än andra språkgrupper, snarare än att deltagarnas åsikter skulle ha ändrats. När det gäller innehållet i kursen utifrån olika ämnen så går det inte att se detta som förklaringen. Den generella nedgången kvarstår även när resultatet bryts ner på olika språkgrupper. För den arabisktalande gruppen, som ju utgör nästan tre fjärdedelar av underlaget, så finns ett större missnöje med kursens innehåll under våren 2015 än vid tidigare mätningar. Detta får stort genomslag på det övergripande resultatet. Varför de arabisktalande grupperna generellt är mindre nöjda går inte att säga utifrån resultatet, om det handlar om t ex utbildningsnivå, enkätens översättning till arabiska eller undervisningen. Enheten kommer att undersöka saken närmare.

I både enkäter och kommentarer under gruppintervjuerna så anger deltagarna att det är flera av ämnena som de skulle vilja ha mer information och kunskap kring. Det område som återkommer flitigast är mer praktisk kunskap om arbetsmarknad. Det omnämns på olika sätt, till exempel efterfrågas fler studiebesök på arbetsplatser, validering av betyg och arbetserfarenhet från hemlandet samt mer information om att starta eget företag.

Det skulle varit bättre med flera organisationers representanter som pratade med oss. Jag vill ha mer information om att starta upp företag. Jag behöver mer information om att komma in på jobbmaknaden. Kursen var användbar och jag fick mycket information. Deltagare på persiska

There is no lecture for people who for example want to start up their own business. Deltagare på engelska

Jag skulle uppskatta fler studiebesök med inriktning på jobbmöjligheter. Deltagare på arabiska

Mycket mer info om jobb. Tackar för hela kursen. Deltagare på arabiska

Jättestort problem i Sverige med boende och jobb. Finns inte lagar för att hjälpa de nyanlända? Språket är inte bara hinder för att få jobb, det handlar också om hur man ska göra för att få jobb. Deltagare på arabiska

Nyttig kurs. Jag gillade mest avsnittet som handlar om arbete. Deltagare på somaliska

Lektionerna var nyckeln till mitt liv. Jag gillade mest hur man söker jobb, hälsa och utbildning, politik och val. Kursen var allmänt mycket bra. Tackar! Deltagare på somaliska

Mycket mer info om jobb, boende och validering av intyg och betyg. Visa hur man kan få jobb. Deltagare på arabiska

En annan sak som deltagarna lyfter upp gällande arbetsmarknad är kopplingen till svenskundervisningen, SFI. Det finns önskemål om att sammanföra undervisningen och arbetsmarknaden.

Jag skulle vilja ha mer tydlig info om hur jag skaffar mig ett jobb. Jag har till exempel arbetat 15 år som maskinoperatör i olika länder. Det är många uppförbackar här. Här måste jag först lära mig språket innan jag kan komma in på arbetsmarknaden trots att jag kan arbetet. I Israel arbetade och lärde mig samtidigt hebreiska. Gruppintervju med deltagare på tigrinja

I Italien arbetade jag inom äldreomsorgen som undersköterska men här måste jag först läsa svenska och sen praktik innan jag kan söka det arbete jag haft i sju år och är utbildad inom. Gruppintervju med deltagare på tigrinja

Ett missnöje och/eller förvirring kring Arbetsförmedlingens uppdrag tar också flera av deltagarna upp. I en av gruppintervjuerna beskriver deltagarna att de upplever en oklarhet om vad som är Arbetsförmedlingens uppdrag; etableringsplanens upplägg känns ogenomtänkt och man ser inte vägen mot arbete utifrån kontakten med Arbetsförmedlingen. Här följer några av de kommentarer som handlar om arbetsmarknad, språkundervisning och AF.

Arbetsförmedlingen hittar bara sysselsättning, att man ska bli sysselsatt. Att vara i skolan, och sedan bli färdig utan att tänka på vad som händer därefter, det tänker inte AF på. Gruppintervju med deltagare på dari

Vad har AF för uppdrag? Trodde de skulle förmedla mig ett jobb men de levde inte upp till mina förväntningar. Vad har de för skyldigheter gentemot mig och jag mot dem? Jag blev besviken för jag fick inga svar på vad deras mål och uppdrag var. Gruppintervju med deltagare på tigrinja

Handläggaren på AF går inte att få tag på. Jag har ordnat ett jobb men får inte tag på handläggaren som jag måste ge ännu en blankett nu när jag fått jobb. Gruppintervju med deltagare på tigrinja

Nu går vi på SFI 3-4 timmar, därefter när jag kommer hem behöver jag plugga, men enligt AF ska man då ha någon annan sysselsättning på eftermiddagen. Då tar det lång tid att bli klar med skolan. Gruppintervju på dari

Arbetsförmedlaren sa att hon inte kunde hjälpa mig med utbildning och kursen för att hon hade så många klienter. Jag fick ingen hjälp alls. Gruppintervju med deltagare på tigrinja

Ett annat ämne som många av deltagarna tar upp är boende, ofta i samband med att man frågar efter mer information om arbetsmarknad. Generellt så är det just de delarna – arbete och bostad, som skapar mest frustration hos deltagarna och som man efterfrågar mer hjälp kring. När det gäller boende så efterfrågas också mer praktisk information, istället för undervisningen som ges i kursen. Som del av undervisningen på kursen kring Bostad och boende så ingår bland annat att gå igenom hur en registrering på boplatz görs, vilka former av boendekontrakt som finns, vilka rättigheter och skyldigheter man har som boende, diskussioner om möjligheterna att bo på mindre ort med mera. Det är inte praktisk information om var det finns lediga lägenheter för stunden till exempel. Det framgår att man vill ha mer kunskap om boende men det är oklart utifrån kommentarerna vad det är för någon slags kunskap som skulle behövas som man inte får idag. Det ges också ett intryck av att det är en allmän frustration kring att man saknar boende och bostadsbristen generellt som visar sig i missnöjet med ämnet Boende och bostad. Här följer några av de kommentarer som deltagarna lämnat kring boende, ibland i samband med arbetsmarknad.

Önskas mycket mer info om boende och jobb för att det är ett jättestort problem för invandrare. Deltagare på arabiska

Boendeproblem måste lösas med en bra planerig inför framtiden. Deltagare på arabiska

Informationen om bostad var bara teoretisk och ledde ingenstans. Deltagare på arabiska

Jag vill säga att jag behöver ett boende och skulle vilja ha mycket mer info om arbetsmarknad. Deltagare på arabiska

Jag skulle gärna ha mer information om bostad och boende - det är så svårt att hitta en lägenhet. Deltagare på engelska

Några andra ämnen som deltagarna nämner i enkätsvaren presenteras i följande kommentarer:

Det vi har fått har varit bra. Speciellt för oss som nyanlända. Att få ta del kunskap gällande kultur och stat m.m. Allt har varit bra men kunskap gällande konsumenträtt kom för sent. Många vänner har hamnat i skulder på grund av telefonabonnemang, banklån och andra avtal. Just denna information är viktig att få tidigt i kursen. Deltagare på tigrinja

Alla ämnen gav väldigt bra information, men Skatt o välfärd och Hälsa och sjukvård borde haft mer plats i kursen eftersom dessa ämnen är väldigt viktiga. Deltagare på engelska

Politik och demokrati har varit det bästa i kursen. Jag tackar för att jag fått ta del av sånt som jag inte fick i mitt hemland. Jag är oerhört tacksam över det ni har gett mig. Allt har varit bra. Deltagare på tigrinja

Sammanfattning

Deltagarstatistiken visar att inflödet till kursen i samhällsorienteringen varit relativt oförändrat jämfört med tidigare termin.

Enkät svar från avslutade klasser visar att deltagarna är fortsatt nöjda med upplägget och formen för kursen utifrån ovan svar; mellan 95-100 procent anger att de är ganska eller mycket nöjda med respektive del av kursen (kursmaterialet, informatörens sätt att lära ut, möjlighet till dialog i klassrummet, möjlighet att ställa frågor, möjlighet att förstå informationen, studiebesök och gästföreläsningar samt kursen som helhet).

Resultatet är dock en nedgång jämfört med tidigare terminers resultat, på mellan 5-11 procent skillnad jämfört med förra terminen. Nedgången vad gäller enkät svaren för formen på kursen går emellertid att härleda till att andelen arabisktalande deltagare ökat, snarare än att deltagarnas åsikter förändrats.

På samma sätt som för upplägget och formen för kursen så är resultatet i sammanställningen av vad deltagarna anser om kursens ämnesinnehåll, en nedgång jämfört med tidigare terminer. Sett till de ämnen som deltagarna har svarat gett *mycket bra kunskap* har nästan alla ämnen, förutom *Bostad och boende* och *Geografi, miljö och din kommun* (som båda ökat med 1-2 procent), minskat. Ämnena *Dina rättigheter och skyldigheter*, *Att bli gammal i Sverige*, *Hälsa och sjukvård*, *Demokrati och politik*, *Barn och familj*, samt *Sverige kultur, tradition och historia* har minskat med mellan 3-6 procent. De ämnen som haft störst nedgång jämfört med tidigare mätningar är *Arbete och utbildning*, *Jämlikhet, jämställdhet och mänskliga rättigheter*, samt *Skatt och välfärd*. De fick 10-12 procent lägre andel som svarat *mycket bra* jämfört med tidigare sammanställning.

Generellt kan också sägas att även om ämnet *Bostad och boende* inte fått sämre betyg än tidigare så är det fortfarande det ämne på kursen som deltagarna är minst nöjda med. Likaså är *Arbete och utbildning* ett område som under flera mätningar fått lägre betyg än andra ämnen. I årets mätning handlar många av deltagarnas kommentarer både i enkät svaren och i gruppintervjuerna om arbetsmarknad och möjligheter till arbete. Det som efterfrågas är ofta mer praktisk kunskap om arbetsmarknaden, som omnämns på olika sätt av många deltagare, t ex efterfrågas fler studiebesök på arbetsplatser, validering av betyg och arbetserfarenhet från hemlandet och mer information om att starta eget företag.

När det gäller innehållet i kursen utifrån olika ämnen så kvarstår nedgången även om olika språkgrupper bryts ut och granskas separat. Arabisktalande deltagare är generellt mindre nöjda med kursens innehåll utifrån vårens resultat. Detta får stort genomslag på den totala sammanställningen och det är viktigt att gå vidare med varför just deltagare på arabiska är mindre nöjda med kursens innehåll än andra språkgrupper.